

**КОЛОНЩИНСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
СЬОМОГО СКЛИКАННЯ
МАКАРІВСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

вул. Київська, 16, с Колонщина Макарівський р-н, Київська обл., 08032, тел./факс (04578) 4-22-31, E-mail: kolonschinska_rada@ukr.net, Код ЄДРПОУ 04362295

«17» червня 2016 р. № 02-19/211

Конституційний Суд України

Суб'єкти права на конституційне подання:

**Колонщинська сільська рада
Макарівського району Київської області
Код ЄДРПОУ - 04362295**

Адреса для листування: 08023, Київська обл.,
Макарівський р-н, с. Березівка, вул.
Житомирська, буд. 85-А

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

**щодо офіційного тлумачення пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів
України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю»**

На сесії Колонщинської сільської ради Макарівського району було заслухано доповідь Довгаль Олександра Петровича про наявність в країні гострої соціальної проблеми, яка торкнулись багатьох громадян України, Зокрема, це широкомасштабне розповсюдження банківськими установами іноземної валюти серед громадян України через видачу кредитів на споживчі цілі готівкою через касу банку, що призвело до зубожіння громадян і як наслідок руйнації держави Україна.

Проблема полягає в тому, що порушення які відбувались носили системний характер і на сьогоднішній день відбувається їх різне тлумачення, що призводить до суперечливого правозастосування.

Зокрема, кредити в іноземній валюті видавались споживачам через банківські установи готівкою через касу банку, які є резидентами України на

споживчі цілі на підставі кредитних договорів редакція яких була запропонована банками.

Всі хто проживає на території України являються резидентами України відповідно ст. 1.20.1. Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб»

В більшості випадків видача готівкового споживчого кредиту в іноземній валюті відбувалась наступним чином: Банк (резидент України), споживач – фізична особа – позичальник (резидент України), продавець квартири (резидент України) зібрались для придбання квартири. Фізична особа – позичальник взяв готівковий споживчий кредит у Банку для придбання квартири. Начебто порушень не має, але справа в тому, відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" який має силу Закону та являється головним нормативним актом регулюючим використання іноземної валюти на території України, за яким, для того щоб розраховуватись між собою в іноземній валюті резиденти України зобов'язані отримати індивідуальну ліцензію Національного банку України пункт 1 ст.5 Декрету.

Стаття 5. Ліцензії Національного банку України

1. Національний банк України видає індивідуальні та генеральні ліцензії на здійснення валютних операцій, які підпадають під режим ліцензування згідно з цим Декретом.

Далі, відповідно до підпункту г) пункту 4 ст. 5 Декрету

4. Індивідуальні ліцензії видаються резидентам і нерезидентам на здійснення разової валютної операції на період, необхідний для здійснення такої операції. Індивідуальні ліцензії потребують такі операції:

а) вивезення, переказування і пересилання за межі України валютних цінностей, за винятком:

вивезення, переказування і пересилання за межі України фізичними особами - резидентами іноземної валюти на суму, що визначається Національним банком України;

вивезення, переказування і пересилання за межі України фізичними особами - резидентами і нерезидентами іноземної валюти, яка була раніше ввезена ними в Україну на законних підставах;

платежів у іноземній валюті, що здійснюються резидентами за межі України на виконання зобов'язань у цій валюті перед нерезидентами щодо оплати продукції, послуг, робіт, прав інтелектуальної власності та інших майнових прав, за винятком оплати валютних цінностей та за договорами (страховими полісами, свідоцтвами, сертифікатами) страхування життя; { Абзац четвертий підпункту "а" пункту 4 статті 5 із змінами, внесеними згідно із

Законом N 2745-III (2745-14) від 04.10.2001 }

платежів у іноземній валюті за межі України у вигляді процентів за кредити, доходу (прибутку) від іноземних інвестицій;

вивезення за межі України іноземної інвестиції в іноземній валюті, раніше здійсненої на території України, в разі припинення інвестиційної діяльності;

платежів у іноземній валюті за межі України у вигляді плати за послуги з аеронавігаційного обслуговування повітряних суден, що справляється Європейською організацією з безпеки аеронавігації (Євроконтроль) відповідно до Багатосторонньої угоди про сплату маршрутних зборів (994 377), вчиненої в м. Брюсселі 12 лютого 1981 року, та інших міжнародних договорів; { Підпункт "а" пункту 4 статті 5 доповнено абзацом згідно із Законом N 3509-IV (3509-15) від 23.02.2006 }

переказ інвестором (представництвом іноземного інвестора на території України) за межі України іноземної валюти іншим інвесторам за відповідною угодою про розподіл продукції; { Підпункт "а" пункту 4 статті 5 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом N 5406-VI (5406-17) від 02.10.2012 }

б) ввезення, переказування, пересилання в Україну валюти України, за винятком випадків, передбачених пунктом 2 статті 3 цього Декрету;

в) надання і одержання резидентами кредитів в іноземній валюті, якщо терміни і суми таких кредитів перевищують встановлені законодавством межі;

г) використання іноземної валюти на території України як засобу платежу або як застави, за винятком оплати в іноземній валюті за товари, роботи, послуги, а також оплати праці, на тимчасово окупованій території України; { Підпункт "г" пункту 4 статті 5 в редакції Закону N 1636-VII (1636-18) від 12.08.2014 }

І так, індивідуальні ліцензії видаються резидентам і нерезидентам на здійснення разової валютної операції на період, необхідний для здійснення такої операції. Індивідуальної ліцензії потребують такі операції: г) використання іноземної валюти на території України як засобу платежу або як застави.

Тобто, при умові розрахунку резидента України (в тому числі фінансова установа) з резидентом України (фізичною особою – громадянином України, в тому числі плата процентів по кредиту) готівковою іноземною валютою на

території України, в тому числі отриманою у вигляді готівкового кредиту на споживчі цілі для розрахунку готівковою іноземною валютою резидента України з резидентом України за товари, роботи та послуги, в тому числі передачі майна в заставу (іпотеку), за такими операціями фізична особа – громадянин України повинен мати індивідуальну ліцензію Національного Банку України.

Тобто фізична особа – позичальник (резидент України) та продавець квартири (резидент України) для виконання угоди зобов'язані отримати індивідуальну ліцензію Національного банку України. Але відповідно до постанови НБУ від 14.10.2004 року №483 така ліцензія видана бути не може, в разі, якщо така валюта видана в кредит (стаття 1.11. Валютна операція, на здійснення якої видана (отримана) ліцензія, не може проводитися за рахунок іноземної валюти, отриманої як кредит (позика) або купленої за гривні на міжбанківському валютному ринку України.)

Таким чином резиденти України ні при яких обставинах не можуть розраховуватись між собою на території України кредитною валютою.

Одразу постає питання, а чи мав право банк видавати кредит для здійснення такої операції. Відповідь очевидна НЕ МАВ права, тому що виходить що банк видавав кредит для здійснення свідомо не законної валютної операції. Захищаючись, банки відповідають, що вони мали право видавати кредити в іноземній валюті резидентам України на території України, мотивуючи тим, що вони мали відповідні ліцензії, а що позичальник буде робити з отриманою готівковою валютою, це його, позичальника справа, банка мовляв, це не стосується. Але це, явна брехня. Тому, що в статті 348 Господарського Кодексу України говориться:

1. Банк здійснює контроль за виконанням умов кредитного договору, цільовим використанням, своєчасним і повним погашенням позички в порядку, встановленому законодавством.

В нашому випадку виходить що банк зобов'язаний слідкувати за тим, щоб фізична особа (позичальник) розрахувався з продавцем, отриманою від банку готівковою іноземною валютою, яка як ми вже зазначали незаконна, тому банк ніяк не може стверджувати, що йому байдуже як позичальник розпорядиться кредитною іноземною валютою. Більш того, відповідно до пункту 2 статті 13 Декрету, банкам в яких дозволені операції з валютою, являються агентами валютного контролю, вони зобов'язані слідкувати за дотриманням валютного законодавства при здійсненні валютних операцій за їх участю. В нашому випадку виходить, що банк зобов'язаний слідкувати за тим, щоб позичальник та продавець в жодному разі не розраховувались між собою в іноземною валютою. Отже виходить, що банк є подвійним контролером зазначеної нами угоди, при цьому, його функція контролера, суперечить одна одній, що є нонсенс.

Припущення, що позичальник міг конвертувати отриману від банку валюту в гривню та розрахуватися з продавцем, має місце. Фактично банк розумів неминучість конвертації позичальником виданої їм валюти у гривню, тому свідомо видавав валюту не як гроші, а яка засіб обміну на гроші, оскільки позичальник мав не меті отримання товару (квартири) яку він міг придбати тільки за гривню. Фактично Банки обдурили позичальників. Тому що Банки, які є ліцензованими фінансовими установами на відміну від позичальників не могли не знати, що вони не мали права видавати кредит в іноземній валюті для розрахунку на території України, тобто банки не могли не розуміти, що іноземна валюта на території України це не гроші, тому не може бути кредитом. В результаті виходить, що банки свідомо видавали в кредит гривню під видом іноземної валюти, вводячи при цьому в оману позичальників споживачів банківських послуг.

Ми не оспоруємо право банків видавати валютні кредити резидентам України взагалі, а тільки уточнюємо, крім випадку, коли ця валюта завідомо призначається для розрахунку на території України, це дуже суттєва різниця.

Крім того неоднозначність застосування даного питання знаходить своє відображення в Постанові Пленуму Вищого Спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30.03.2012 № 5.

Так, наприклад у пункті 11 зазначеного Пленуму говориться що «...У зв'язку з наведеним суди повинні виходити з того, що надання та одержання кредиту в іноземній валюті, сплата процентів за таким кредитом не потребують наявності індивідуальної ліцензії на використання іноземної валюти на території України як засобу платежу у жодної зі сторін кредитного договору.»

Зазначене твердження спростовується постановою Вищого адміністративного суду України від 09.07.2013 р. у справі №К/9991/81569/12 де в мотивувальній частині суд встановив: «...що розрахунок в іноземній валюті за продукцію, роботи, послуги, об'єкти права інтелектуальної власності та інші майнові права згідно з пунктом 1.3 глави 1 Положення про валютний контроль є використанням іноземної валюти як засобу платежу і відповідно до підпункту "г" пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" потребує отримання індивідуальні ліцензії Національного банку України на здійснення разової валютної операції на період, необхідний для здійснення такої операції.»

Зазначене також знаходить своє відображення і в листі Національного Банку України №28-110/1941-3601 від 02.06.2000р., про те, що індивідуальна ліцензія за підпункту "г" пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" необхідна.

Але є інша Постанова ВСУ від 21 березня 2011 року у справі №6-7ц11, яка говорить «...Щодо вимог пп. «в» п. 4 ст. 5 Декрету КМУ, який передбачає наявність індивідуальної ліцензії на надання і одержання резидентами кредитів в іноземній валюті, якщо терміни і суми таких кредитів перевищують

установлені законодавством межі, то на даний час законодавством не встановлено межі термінів і сум надання або одержання кредитів в іноземній валюті.»

Також листом від 20.05.2016 р. за №20-0004/44681 Національний Банк України говорить «... У разі, якщо позичальник не лише визначатиме грошовий еквівалент зобов'язання в іноземній валюті, а й використовуватиме н території України отримані кредитні кошти в іноземній валюті, як засіб платежу при здійсненні розрахунків з іншими резидентом України (що не є уповноваженим банком), то одній із цих сторін необхідно отримати індивідуальну ліцензію на використання іноземної валюти як засобу платежу на території України, що передбачено статтею 5 Декрету Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 №15-93 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю». ...»

З огляду на зазначені вище обставини, враховуючі спірність піднятих питань, їх соціальну значимість, практичну необхідність у офіційній інтерпретації положень Конституції України та законів України, керуючись статтями 8, 99, 147, ст. 150, 152 Конституції України, статтями 13, 39, 41, 93 Закону України «Про Конституційний Суд України», статтями 1, 2, 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»,

Просимо КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ:

1. Відкрити провадження за конституційним поданням органу місцевого самоврядування в особі Колонщинської сільської ради Макарівського району Київської області, щодо офіційного тлумачення пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» стосовно надання офіційної інтерпретації з наступних питань:

Як розуміти період необхідний для здійснення такої операції, що потребує індивідуальної ліцензії;

Чи потрібна індивідуальна ліцензія в період такої операції для однієї із сторін в розумінні підпункту «В», «Г», пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».

2. Визнати провадження за цим Конституційним поданням невідкладним і розглянути його в межах місячного строку, визначеного в частині другій статті 57 Закону України «Про Конституційний Суд України»

У конституційному провадженні за цим поданням уповноважується **ДОВГАЛЬ Олександр Петрович**, депутат Колонщинської сільської ради Макарівського району Київської області (тел.: 050 259 00 77)

Додатки: Копія постанови Вищого адміністративного суду України від 09.07.2013 р. у справі №К/9991/81569/12;

Копія витягу з Пленуму Вищого Спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30.03.2012 № 5.;

Копія листа Національного Банку України №28-110/1941-3601 від 02.06.2000р.;

Копія Постанова ВСУ від 21 березня 2011 року у справі №6-7ц11;

Копія листа від 20.05.2016 р. за №20-0004/44681 Національного Банку України;

Копія витягу з рішення Колонщинської сільської ради Макарівського району Київської області;

Конституційне подання у трьох примірниках.

Т.в.о.Сільського голови

С.К.Павленко

КОЛОНЩИНСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
СЬОМОГО СКЛИКАННЯ
МАКАРІВСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

Про звернення до Конституційного суду України з конституційним поданням щодо тлумачення ст. 192, ст. 524, ст. 533 Цивільного кодексу України, ст. 3 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», ст. 32, ст. 35 Закону України «Про Національний банк України», пункту 4 ст. 5 Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" у взаємозв'язку із статтею 99 Конституції України

Заслухавши доповідь депутата Колонщинської сільської ради Довгаль Олександра Петровича, щодо тлумачення ст. 192, ст. 524, ст. 533 Цивільного кодексу України, ст. 3 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», ст. 32, ст. 35 Закону України «Про Національний банк України», пункту 4 ст. 5 Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" у взаємозв'язку із статтею 99 Конституції України, враховуючі спірність піднятих питань, їх соціальну значимість, практичну необхідність у офіційній інтерпретації положень Конституції України та законів України, керуючись статтями 8, 99, 147, ст. 150, 152 Конституції України, статтями 13, 39, 41, 93 Закону України «Про Конституційний Суд України», статтями 1, 2, 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», сільська рада

ВИРІШИЛА:

1. (.....).

2. Офіційного тлумачення пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» стосовно надання офіційної інтерпретації з наступних питань:

Як розуміти період необхідний для здійснення такої операції, що потребує індивідуальної ліцензії;

Чи потрібна індивідуальна ліцензія в період такої операції для однієї із сторін в розумінні підпункту «В», «Г», пункту 4 статті 5 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».

3. Визнати провадження за цим Конституційним поданням певідкладним і розглянути його в межах місячного строку, визначеного в частині другій статті 57 Закону України «Про Конституційний Суд України».

У конституційному провадженні за цим поданням уповноважується ДОВГАЛЬ Олександр Петрович, депутат Колонщинської сільської ради Макарівського району Київської області (тел.: 050 259 00 77).

4. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію з питань соціально-економічного розвитку бюджету та фінансів при Колонщинській сільській раді.

Т.в.о.Сільського голови
с. Колонщина
07 червня 2016 року
№ 59-07-VII

С.К.Павленко